

2023/2465

8.11.2023

KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) 2023/2465,

17. august 2023,

millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1308/2013 munade turustusstandardite osas ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni määrus (EÜ) nr 589/2008

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 75 lõiget 2, artiklit 79, artikli 86 punkti a ja artiklit 89,

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjon teatas oma 20. mai 2020. aasta teatises „Strateegia „Talust taldrikule“ õiglase, tervisliku ja keskkonnahoidliku toidusüsteemi edendamiseks“ ⁽²⁾ turustusstandardite läbivaatamisest, et tagada kestlike põllumajandustoodete kasutuselevõtt ja tarnimine ning suurendada kestlikkuse kriteeriumide rolli, võttes arvesse nende standardite võimalikku mõju toidukaale ja toidu raiskamisele. Sellega seoses tuleks muuta ka kehtivaid munade turustusstandardeid, võttes arvesse tehnika arengut ja tarbijate nõudlust ning lindude gripi kui vabalt peetavate kanade munade tootjate riskiteguri muutumist.
- (2) Määrus (EÜ) nr 1234/2007 ⁽³⁾ on tunnistatud kehtetuks ja asendatud nõukogu määrusega (EL) nr 1308/2013. Määruse (EL) nr 1308/2013 II osa II jaotise I peatüki 1. jaos on sätestatud eeskirjad munade turustusstandardite kohta ilma olulisi muudatusi tegemata ning antud komisjonile õigus võtta sellega seoses vastu delegeeritud õigusakte ja rakendusakte. Selleks et tagada munaturu sujuv toimimine uues õigusraamistikus, tuleks nimetatud õigusaktidega võtta vastu teatavad eeskirjad. Käesoleva määruse ja komisjoni rakendusmäärusega (EL) 2023/2466 ⁽⁴⁾ tuleks asendada komisjoni määrus (EÜ) nr 589/2008, ⁽⁵⁾ mis tuleks seetõttu kehtetuks tunnistada.
- (3) Selleks et võimaldada munaturu tõrgeteta toimimist, peaksid munade turustusstandardid hõlmama klassifitseerimiskriteeriume, säilitamist ja käitlemist, märgistamis- ja pakendamise nõudeid, vabatahtlike märgete kasutamist, lubatud hälbeid ning impordi- ja eksporditingimusi. Kuna kõik need aspektid on omavahel tihedalt seotud, tuleks munade turustusstandardeid käsitlevad eeskirjad säilitada ühtse eeskirjade kogumina ja seega sätestada need ühes delegeeritud õigusaktis.
- (4) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 852/2004 ⁽⁶⁾ ja (EÜ) nr 853/2004 ⁽⁷⁾ kohaldatakse munade suhtes. Kuna need on munade turustusstandardite valdkonnas asjakohased, tuleks ühtsuse tagamiseks viidata võimalikult suures ulatuses kõnealustele horisontaalsetele määrustele.

⁽¹⁾ ELT L 347, 20.12.2013, lk 671.

⁽²⁾ COM(2020) 381 final.

⁽³⁾ Nõukogu 22. oktoobri 2007. aasta määrus (EÜ) nr 1234/2007, millega kehtestatakse põllumajandusturgude ühine korraldus ning mis käsitleb teatavate põllumajandustoodete erisätteid (ühise turukorralduse ühtne määrus) (ELT L 299, 16.11.2007, lk 1).

⁽⁴⁾ Komisjoni 17. augusti 2023. aasta rakendusmäärus (EL) 2023/2466, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 kohaldamise eeskirjad munade turustusstandardite osas (ELT L, 2023/2466, 8.11.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/2466/oj).

⁽⁵⁾ Komisjoni 23. juuni 2008. aasta määrus (EÜ) nr 589/2008, milles sätestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1234/2007 üksikasjalikud rakenduseeskirjad munade turustusnormide kohta (ELT L 163, 24.6.2008, lk 6).

⁽⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 852/2004 toiduainete hügieeni kohta (ELT L 139, 30.4.2004, lk 1).

⁽⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 853/2004, millega sätestatakse loomset päritolu toidu hügieeni erireeglid (ELT L 139, 30.4.2004, lk 55).

- (5) Nõukogu direktiiviga 1999/74/EÜ⁽⁸⁾ kehtestati põhimõtted kanade pidamise kohta eri põllumajandussüsteemides. Kuna selle direktiivi sätted on seotud munade turustusstandarditega, tuleks ühtsuse tagamiseks viidata võimalikult suures ulatuses kõnealusele direktiivile.
- (6) Selleks et tagada lõpptarbijale tarnitavate munade kõrge kvaliteet, tuleb kindlaks määrata A-klassi munade kvaliteediomadused ja kehtestada kriteeriumid, mida järelevalvetalitused saavad kontrollida. Sellised kvaliteediomadused peaksid põhinema ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni (UN/ECE) standardil nr 42, mis käsitleb koorega munade turustamist ja kaubandusliku kvaliteedi kontrolli ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni liikmesriikide vahelises rahvusvahelises kaubanduses.
- (7) Üldjuhul ei tohiks mune pesta ega puhastada, kuna selline tegevus võib vigastada munakoort, mis suure hulga mikroobivastaste omaduste tõttu on tõhus takistus bakterite sissetungile. Peale selle ei tohiks A-klassi mune pesta, kuna pesemise ajal või pärast seda võib viga saada füüsilise tõkke moodustav kutiikul. Sellised vigastused võivad soodustada bakterite sissetungimist ja niiskusekaotust koore kaudu ning seetõttu suurendada ohtu tarbijatele, eriti kui hilisemad kuivatamis- ja ladustamistingimused ei ole optimaalsed.
- (8) Mõnd meedet, näiteks munade töötlemine ultraviolettkiirtega, ei tuleks siiski käsitada puhastamisena. Siiski kasutatakse mõnes liikmesriigis edukalt munapesusüsteeme, millel on pädeva asutuse luba ja mis toimivad hoolikalt kontrollitud tingimustes. Vastavalt Euroopa Toiduohutusameti bioloogiliste ohtude teaduskomisjoni 7. septembri 2005. aasta arvamusele vastuseks komisjoni palvele hinnata mikrobioloogilist ohtu seoses toidumunade pesemisega,⁽⁹⁾ on teatavates pakkimiskeskustes kasutatav munapesu hügieeni seisukohast lubatav, tingimusel et muu hulgas arendatakse välja ka tegevusjuhise munapesusüsteemide jaoks.
- (9) A-klassi munad tuleks liigitada kaalu järgi. Selleks tuleks ette näha piiratud arv kaaluklasse ning vastavad selged mõisted minimaalsete märgistamisnõuetena, mis ei välista täiendavat vabatahtlikku märgistamist, kui on täidetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1169/2011⁽¹⁰⁾ nõuded.
- (10) Munade kvaliteedi ja kaalu järgi liigitamise luba tuleks anda ainult ettevõtjatele ja pakkimiskeskustele, kelle tööruumid ning tehniline varustus vastavad nende tegevuse liigile ja ulatusele, mis võimaldab mune nõuetekohaselt käidelda.
- (11) Et tagada munade värskus, tuleks ette näha munade liigitamise, märgistamise, pakendamise ja pakendite märgistamise maksimaalsed tähtajad.
- (12) Lisaks üldisele kohustusele luua võimalus toidu, sööda, toiduloomade või muu aine jälgimiseks, mis on mõeldud toidus või söödas kasutamiseks või mille puhul sellist kasutamist eeldatakse, kõigil tootmis-, töötlemis- ja turustamis- etappidel vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 178/2002,⁽¹¹⁾ tuleks sätestada teatav kontrollimiseks vajalik teave, mis peab olema munade veopakendil ja saatedokumentides.
- (13) Munade tarnimisel teise liikmesriiki on oluline need tootmiskohas tootjakoodiga märgistada. B-klassi munade puhul on oluline välja selgitada, et kui üksnes tootjakoodist ei piisa kvaliteediklassi selgeks eristamiseks, tuleks B-klassi munad märgistada ka muu viitega.

⁽⁸⁾ Nõukogu 19. juuli 1999. aasta direktiiv 1999/74/EÜ, millega sätestatakse munakanade kaitse miinimumnõuded (EÜT L 203, 3.8.1999, lk 53).

⁽⁹⁾ EFSA Journal No 269, 2005, lk 1.

⁽¹⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta määrus (EL) nr 1169/2011, milles käsitletakse toidualase teabe esitamist tarbijatele ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 1924/2006 ja (EÜ) nr 1925/2006 ning tunnustatakse kehtetuks komisjoni direktiiv 87/250/EMÜ, nõukogu direktiiv 90/496/EMÜ, komisjoni direktiiv 1999/10/EÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/13/EÜ, komisjoni direktiivid 2002/67/EÜ ja 2008/5/EÜ ning komisjoni määrus (EÜ) nr 608/2004 (ELT L 304, 22.11.2011, lk 18).

⁽¹¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määrus (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused (EÜT L 31, 1.2.2002, lk 1).

- (14) Tuleks kindlaks määrata määruse (EL) nr 1308/2013 VII lisa VI osa III punkti alapunkti 1 teises lõigus osutatud B-klassi munade märgistamise muud viited.
- (15) Kui töötlemiseks ettenähtud munad tarnitakse otse toiduainetööstusele ning nende lõppsihtkoha osas on olemas piisav tagatis, võivad liikmesriigid teha vastava taotluse teinud ettevõtjatele erandi märgistamisnõuetest, tingimusel et munad tarnitakse tootmiskohast otse toiduainetööstusele.
- (16) Määruses (EL) nr 1169/2011 on sätestatud kogu turule viidava toidu suhtes kohaldatavad üldised eeskirjad. Munapakendite kohta tuleks siiski kehtestada mõned märgistamise erinõuded.
- (17) Tuleks sätestada tootmisviisi tähistamiseks kasutatavad mõisted ja tootmissüsteemide miinimumnõuded munade eri tootmisviiside puhul.
- (18) Kui mune müüakse vabatahtliku märkega, mis tõstab esile munade erilist värskust, tuleks sellise märke kasutamiseks määrata kindlaks maksimumtähtaeg.
- (19) Kui mune müüakse munakanade söötmiseks kasutatud söödasegu esile tõstva märgisega, tuleks sellise märgise kasutamiseks määrata kindlaks maksimumtähtaeg.
- (20) Lahtiste munade müügi korral peaks tarbijale olema tavaliselt pakendi peal kättesaadav asjakohane teave.
- (21) Lisaks toiduainete pakendamise ja pakkimise üldistele hügieeninõuetele tuleks sätestada teatavad lisanõuded, et minimeerida munade ladustamise või transportimise ajal riknemise või saastumise ohtu. Sellised standardid peaksid põhinema ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni standardil nr 42.
- (22) Tööstusmunad on inimtoiduks kõlbmatud. Seepärast on vaja nõuda selliseid mune sisaldavate pakendite märgistamist spetsiaalsete lintide või etikettidega, et oleks võimalik nende sisu kergesti identifitseerida.
- (23) Munade turustamist käsitlevad nõuded kolmandates riikides võivad erineda liidu vastavatest nõuetest. Ekspordi hõlbustamiseks tuleks lubada väljapoole liitu ekspordiks ette nähtud munade vastavust sellistele nõuetele.
- (24) Tuleks kindlaks määrata üksikasjad seoses kolmandate riikide turustusstandardite liidu õigusaktidele vastavuse hindamisega, mida komisjon peab tegema kolmandate riikide soovi korral. Kolmandatest riikidest imporditavate munade jaoks tuleks kehtestada märgistuseeskirjad.
- (25) Turustamisstandarditele vastavuse kontrollimisel tuleks lubada teatavaid kõikumisi. Sellised kõikumised peaksid eri turustusetappide puhul olema erinevad.
- (26) Prantsuse ülemeredepartemangude jaemüügivõrgu varustamine munadega sõltub osaliselt munade tarnimisest Euroopa mandrilt, kuna kohalik tootmine ei ole nõudluse rahuldamiseks piisav. Vedamise kestuse ja ilmastikutingimuste tõttu eeldab Prantsusmaa ülemeredepartemangudesse veetavate munade säilitamine tarnimise erikorra rakendamist, sealhulgas võimalust tarnida mune jahutatult. Kõnealuse erikorra rakendamist saab põhjendada sellega, et munade tootmiseks napib kohalikku tootmisvõimsust. Kõnealune erikord tuleks säilitada, kuni arendatakse välja kohalikud tootmisvõimsused.
- (27) Munatoodete turustamise eritingimuste arvessevõtmiseks teatavates Soome piirkondades tuleks määruse (EL) nr 1308/2013 ja käesoleva määruse kohaldamisalast välja jätta munade müük tootjatelt kõnealuste piirkondade jaemüügipunktile,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Reguleerimise

Käesoleva määrusega täiendatakse määrust (EL) nr 1308/2013 eeskirjadega liigi *Gallus gallus* kanade munade, välja arvatud haudemunade turustusstandardite kohta, eelkõige seoses järgmisega:

- a) klassifitseerimiskriteeriumid;
- b) säilitamine ja käitlemine;
- c) märgistamis- ja pakendamisnõuded;
- d) vabatahtlike märgete kasutamine;
- e) lubatud hälbed;
- f) impordi- ja eksporditingimused.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses ja rakendusmääruses (EL) 2023/2466 kohaldatakse määruse (EÜ) nr 852/2004 artikli 2 punktis 1 ning määruse (EÜ) nr 853/2004 I lisa punktides 5.2, 5.3, 5.4 ja 7.3 sätestatud mõisteid.

Lisaks kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) „pakend“ – A- või B-klassi mune sisaldav pakend, välja arvatud veopakendid ja tööstusmunade konteinerid;
- b) „lahtiste munade müük“ – muude kui pakendatud munade pakkumine jaemüügiks lõpptarbijale;
- c) „koguja“ – määruse (EÜ) nr 852/2004 artikli 6 kohaselt registreeritud ettevõtte, mis kogub tootjalt mune, selleks et tarnida neid pakkimiskeskusesse, turule, mis müüb eranditult hulgimüüjatele, kelle ettevõtetel on luba tegutseda pakkimiskeskustena, või toiduainetööstusele ja muudele kui toiduainetööstuse ettevõtetele;
- d) „toiduainetööstus“ – inimtoiduks ettenähtud munatooteid tootev ettevõtte, välja arvatud toitlustusettevõtted;
- e) „muu kui toiduainetööstus“ – muuks otstarbeks kui inimtoiduks ettenähtud, muna sisaldavaid tooteid tootev ettevõtte;
- f) „toitlustusettevõtted“ – määruse (EL) nr 1169/2011 artikli 2 lõike 2 punktis d osutatud ettevõtted;
- g) „munad“ – liiki *Gallus gallus* kuuluvate kanade koorega munad, mis kõlbavad otse inimtoiduna tarbimiseks või munatoodete valmistamiseks ning mis ei ole pragunenud, hauduma pandud ega keedetud;
- h) „pragunenud munad“ – nii koore- kui ka kestapragudega munad, mille sisu on nähtaval;
- i) „hauduma pandud munad“ – munad, mis on asetatud inkubaatorisse;
- j) „tööstusmunad“ – muuks otstarbeks kui inimtoiduks ettenähtud munad;
- k) „partii“ – ühest tootmiskohast või pakkimiskeskusest pärit pakendatud või lahtised munad, millel on sama munemiskuupäev, minimaalse säilimisaja tähtpäev või pakendamiskuupäev, sama tootmisviis ning liigitatud munade puhul sama kvaliteedi- ja kaaluklass;
- l) „ümberpakendamine“ – munade füüsiline ümberpaigutamine teise pakendisse või mune sisaldava pakendi uuesti märgistamine;
- m) „turustamine“ – munade müügi eesmärgil hoidmine, sealhulgas nende müügiks pakkumine, ladustamine, pakkimine, märgistamine, tarnimine või muul viisil üleandmine tasuta või tasu eest;

- n) „ettevõtja“ – tootja või muu munade turustamisega tegelev füüsiline või juriidiline isik;
- o) „tootmiskoht“ – ettevõtte, kus peetakse munakanu ja mis on registreeritud vastavalt komisjoni direktiivi 2002/4/EÜ⁽¹²⁾ nõuetele;
- p) „pakkimiskeskus“ – pakkimiskeskus määruse (EÜ) nr 853/2004 tähenduses, mis omab selleks tegevuseks luba vastavalt rakendusmääruse (EL) 2023/2466 artikli 3 lõikele 2 ning kus mune liigitatakse kvaliteedi ja kaalu alusel;
- q) „lõpptarbija“ – toiduaine viimane tarbija, kes ei kasuta kõnealust toiduainet äritegevuse eesmärgil;
- r) „tootjakood“ – tootmiskohta tähistav eraldusnumber vastavalt direktiivi 2002/4/EÜ lisa punktile 2.

Artikkel 3

Munade kvaliteediomadused

1. A-klassi munad peavad olema järgmiste omadustega:
 - a) koor ja kutiikul: normaalse kujuga, puhas ja kahjustusteta;
 - b) õhuvahe: kõrgus mitte üle 6 mm, muutumatu; ekstraklassis turustatavate munade puhul on kõrgus siiski kuni 4 mm;
 - c) rebu: läbivalgustamisel nähtav ainult varjuna, ilma selgete piirjoonteta, muna pööramisel liigub veidi ning pöördub tagasi muna keskmesse;
 - d) valge: selge, läbikumav;
 - e) looteketas: areng ei ole tuvastatav;
 - f) võõrlisandid: lubamatud;
 - g) soovimatud võõrlõhnad: lubamatud.
2. B-klassi munad on munad, mis ei vasta lõikes 1 sätestatud kvaliteediomadustele. A-klassi munad, mis enam ei vasta kõnealustele omadustele, tuleb liigitada ümber B-klassi munadeks. Munad, mida ei ole märgistatud kümne päeva jooksul pärast munemist, loetakse B-klassi munadeks.

Artikkel 4

Munade säilitamine ja käitlemine

1. A-klassi mune ei tohi enne ega pärast liigitamist pesta ega puhastada, kui lõikest 3 ei tulene teisiti.
2. A-klassi mune ei tohi säilitamiseks töödelda ega jahutada tööruumides või ettevõtetes, kus temperatuuri hoitakse kunstlikult madalamal kui 5 °C. Mune, mida vedamise ajal on hoitud temperatuuril alla 5 °C kuni 24 tundi või jaemüügi ruumides või nende kõrvalruumides kuni 72 tundi, ei käsitata siiski jahutatud munadena.
3. Liikmesriigid, kes 1. juunil 2003 on andnud pakkimiskeskustele loa mune pesta, võivad jätkuvalt lubada pakkimiskeskustel mune pesta, kui need keskused tegutsevad vastavalt munapesusüsteeme käsitlevatele riigisisestele suunistele. Pestud mune tohib turustada ainult neis liikmesriikides, kus sellised load on välja antud.
4. Lõikes 3 osutatud liikmesriigid peavad ergutama toidukäitlejate tegevust munapesusüsteemide head tava käsitlevate riigisiseste suuniste väljatöötamisel vastavalt määruse (EÜ) nr 852/2004 artiklile 8.

⁽¹²⁾ Komisjoni 30. jaanuari 2002. aasta direktiiv 2002/4/EÜ nõukogu direktiiviga 1999/74/EÜ hõlmatud munakanasid pidavate ettevõtete registreerimise kohta (EÜT L 30, 31.1.2002, lk 44).

*Artikkel 5***A-klassi munade liigitamine kaalu järgi**

1. A-klassi munad liigitatakse kaaluklassidesse järgmiselt:
 - a) XL – väga suured: kaal \geq 73 g;
 - b) L – suured: kaal \geq 63 g ja $<$ 73 g;
 - c) M – keskmise suurusega: kaal \geq 53 g ja $<$ 63 g;
 - d) S – väikesed: kaal $<$ 53 g.
2. Kaaluklass märgitakse lõikes 1 kindlaks määratud vastavate tähtede või mõistetega või nende kombinatsioonidega, mida võib täiendada vastavate mõõtevahemikega.
3. Erandina lõikest 1 tuleb juhul, kui eri suurusega A-klassi mune pakendatakse samasse pakendisse, märkida pakendi välispinnale munade minimaalne netokaal grammides ning lisada märg „Eri suurusega munad“ või samaväärne mõiste.

*Artikkel 6***Munade liigitamise, märgistamise, pakendamise ja pakendite märgistamise tähtajad**

1. Munad tuleb liigitada, märgistada ja pakendada kümne päeva jooksul alates munemisest.
2. Artikli 12 kohaselt turustatavad munad tuleb liigitada, märgistada ja pakendada nelja päeva jooksul alates munemisest.
3. Artikli 11 lõike 1 punktis d osutatud minimaalse säilimisaja tähtpäev märgitakse pakendamise ajal vastavalt määruse (EL) nr 1169/2011 X lisa punktile 1.

*Artikkel 7***Veopakendil esitatav teave**

1. Ilma et see piiraks määruse (EÜ) nr 178/2002 artikli 18 kohaldamist, peab tootja tootmiskohas igale mune sisaldavale veopakendile märkima järgmised identifitseerimisandmed:
 - a) tootja nimi ja aadress;
 - b) tootjakood;
 - c) munade arv ja/või nende kaal;
 - d) munemise kuupäev või ajavahemik;
 - e) lähetamise kuupäev.

Kui pakkimiskeskused saavad pakendamata mune nende endi samas kohas asuvatest tootmisüksustest, võib nimetatud identifitseerimisandmed märkida veopakenditele pakkimiskeskuses.

2. Lõikes 1 osutatud andmed peavad olema nii munade veopakendil kui ka saatedokumentides. Vahendaja, kellele munad tarnitakse, peab säilitama nende dokumentide koopia. Saatedokumentide originaalid säilitatakse pakkimiskeskuses, kus munad liigitatakse.

Kui koguja saadud partii jagatakse rohkem kui ühele ettevõtjale tarnimiseks, võib saatedokumendid asendada asjakohaste veopakendi etikettidega, kui neil on esitatud kogu lõikes 1 osutatud teave.

3. Lõikes 1 osutatud teavet, mis on kinnitatud veopakendile, ei muudeta ja see jääb veopakendile kuni munade eemaldamiseni liigitamiseks, märgistamiseks, koheseks pakendamiseks või hilisemaks töötlemiseks.

*Artikkel 8***Munade märgistamine piiriüleseks tarnimiseks**

1. Kui tootja tarnib munad teises liikmesriigis asuval kogujale, pakkimiskeskusele, toiduainetööstusele või muule tööstusele kui toiduainetööstus, märgistatakse munad enne tootmiskohast lähetamist tootjakoodiga.
2. Liikmesriik, kelle territooriumil tootmiskoht asub, võib teha lõikes 1 sätestatud nõudest erandi, kui tootja on sõlminud tarnelepingu pakkimiskeskusega, mis asub mõnes muus liikmesriigis, kus kehtib käesolevale määrusele vastav märgistamisnõue. Selline erand tehakse ainult mõlema asjaomase ettevõtja taotlusel ja selle liikmesriigi eelneval nõusolekul, kelle territooriumil pakkimiskeskus asub. Sel juhul peab tarnelepingu koopia saadetisega kaasas olema.
3. Lõikes 2 osutatud tarnelepingute minimaalne kehtivusaeg ei või olla alla ühe kuu.
4. Enne käesoleva artikli lõike 2 kohase erandi tegemist tuleb teavitada rakendusmääruse (EL) 2023/2466 artiklis 9 osutatud asjaomaste liikmesriikide või iga transiidiliikmesriigi järelevalvetalitusi.
5. Teises liikmesriigis turustatavatel B-klassi munadel, mis on märgistatud vastavalt määruse (EL) nr 1308/2013 VII lisa VI osa III punkti alapunkti 1 teisele lõigule, peab vajaduse korral olema käesoleva määruse artiklile 9 vastav märgis, et neid oleks võimalik A-klassi munadest kergesti eristada.

*Artikkel 9***B-klassi munade märgistus**

Määruse (EL) nr 1308/2013 VII lisa VI osa III punkti alapunkti 1 teises lõigus osutatud märgis on vähemalt 12 mm diameetriga ring vähemalt 5 mm kõrguse B-tähe ümber, või vähemalt 5 mm diameetriga selgesti eristatav värvitapp.

*Artikkel 10***Otse toiduainetööstusele tarnitavate munade märgistamine**

1. Kui sanitaaralastes õigusaktides ei ole sätestatud teisiti, võivad liikmesriigid vabastada ettevõtjad nende taotluse korral määruse (EL) nr 1308/2013 VII lisa VI osa III punkti alapunktiga 1 ette nähtud märgistamisnõuetest tingimusel, et munad tarnitakse tootmiskohast otse toiduainetööstusele. Tarnimise eest vastutab täielikult toiduainetööstuse ettevõtja, kes kohustub kasutama mune üksnes töötlemiseks.
2. Kui lõikes 1 osutatud juhtudel tarnitakse mune ühes liikmesriigis asuvast tootmiskohast teises liikmesriigis asuval toiduainetööstusele, teavitab liikmesriik, kus tootmiskoht asub, teise liikmesriigi pädevaid asutusi nõuetekohaselt märgistamist käsitleva erandi tegemisest enne tarnimise algust.
3. Liikmesriigid võivad vabastada märgistamisest kolmandast riigist imporditud munad, mis tarnitakse otse toiduainetööstusele, tingimusel, et liikmesriigi pädevad asutused kontrollivad munade töötlemiseks ettenähtud lõppsihtkohta.

*Artikkel 11***Pakendite märgistamine**

1. A-klassi mune sisaldavate pakendite välispinnal peavad selgesti eristatavas ja kergesti loetavas kirjas olema järgmised andmed:
 - a) nende pakkimiskeskuste koodid, kus munad on pakendatud ja vajaduse korral ümber pakendatud;

- b) kvaliteediklass; pakendid märgistatakse mõistega „A-klass“ või tähega „A“, millega koos võib kasutada sõnu „värske“ või „värsked munad“;
- c) kaaluklassid vastavalt artiklile 5;
- d) minimaalse säilimisaja tähtpäev vastavalt määruse (EL) nr 1169/2011 artikli 9 lõike 1 punktile f;
- e) sõnad „pestud munad“ käesoleva määruse artikli 4 kohaselt pestud munade puhul;
- f) määruse (EL) nr 1169/2011 artikli 9 lõike 1 punkti g kohane säilitamise eritingimus, milles soovitatakse tarbijatel hoida mune pärast ostmist jahedas.

2. Lisaks lõikes 1 sätestatud nõuetele peab A-klassi mune sisaldavate pakendite välispinnale olema märgitud tootmisviisi selgesti eristatavas ja kergesti loetavas kirjas.

Tootmisviisi tähistamiseks kasutatakse ainult järgmisi mõisteid:

- a) tavapõllumajanduse puhul käesoleva määruse I lisas esitatud mõisted;
- b) mahetootmise puhul Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/848 ⁽¹³⁾ artikli 30 lõikes 1 sätestatud mõisted.

Tootjakoodi tähenduse selgitus peab olema pakendi peal või sees.

3. Lõike 2 kohaldamine ei piira selliste riiklike tehniliste meetmete kohaldamist, mis on II lisas esitatud munade eri tootmisviisidega seotud tootmissüsteemide miinimumnõuetest ulatuslikumad ja mida võib kohaldada üksnes asjaomase liikmesriigi tootjate suhtes, kui need on kooskõlas liidu õigusega.

4. B-klassi mune sisaldavate pakendite välispinnal peavad selgesti eristatavas ja kergesti loetavas kirjas olema järgmised andmed:

- a) pakkimiskeskuse kood;
- b) kvaliteediklass; pakendid märgistatakse mõistega „B-klass“ või tähega „B“;
- c) pakendamiskuupäev.

5. Liikmesriigid võivad oma territooriumil toodetud munade puhul nõuda, et etiketid kinnitataks munapakendile nii, et need pakendi avamisel katki läheksid.

Artikkel 12

Kvaliteediga seotud vabatahtlikud märged

1. Sõnu „ekstra“ või „eriti värske“ võib kasutada täiendava kvaliteedimärgisena A-klassi mune sisaldavatel pakenditel kuni üheksanda päevani pärast munemist.

2. Kui kasutatakse lõikes 1 osutatud märkeid, peab kõnealune üheksapäevane tähtaeg olema pakendile märgitud selgesti eristatavas ja kergesti loetavas kirjas.

Artikkel 13

Söödaga seotud vabatahtlikud märged

Kui kasutatakse märget munakanade söötmisviisi kohta, kohaldatakse järgmisi miinimumnõudeid:

- a) teraviljadele söödakomponendina võib viidata ainult juhul, kui vili moodustab kasutatava söödasegu kaalust vähemalt 60 %, mis võib sisaldada kuni 15 % teravilja kõrvalsaadusi;

⁽¹³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus (EL) 2018/848, mis käsitleb mahepõllumajanduslikku tootmist ja mahepõllumajanduslike toodete märgistamist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 834/2007 (ELT L 150, 14.6.2018, lk 1).

- b) kui viidatakse konkreetsele teraviljale, peab kasutatavas söödasegus olema nimetatud teravilja vähemalt 30 %, mis ei piira punktis a osutatud vähemalt 60 % nõude kohaldamist. Kui viidatakse konkreetset mitmele teraviljale, peab iga teravilja olema vähemalt 5 %.

Artikkel 14

Lahtiste munade müügi puhul esitatav teave

Lahtiste munade müügi korral esitatakse tarbijale selgesti eristatavalt ja kergesti loetavas kirjas järgmine teave:

- a) kvaliteediklass;
- b) kaaluklassid vastavalt artiklile 5;
- c) märke tootmisviisi kohta vastavalt artikli 11 lõikele 2;
- d) tootjakoodi tähenduse selgitus;
- e) minimaalse säilimisaja tähtpäev.

Artikkel 15

Pakendite kvaliteet

Ilma et see piiraks määruse (EÜ) nr 852/2004 II lisa X peatükis sätestatud toiduainete pakendamise ja pakkimise nõuete kohaldamist, peavad pakendid olema löökide suhtes vastupidavad, kuivad, puhtad ja vigastusteta ning valmistatud materjalist, mis kaitseb mune kõrvallõhnade ja kvaliteedi languse ohu eest.

Artikkel 16

Tööstusmunade pakendamine

Tööstusmune turustatakse pakendatuna konteineritesse, mis on märgistatud punase lindi või etiketiga.

Kõnealustele lintidele ja etikettidele märgitakse selgelt ja loetavalt:

- a) selle ettevõtja nimi ja aadress, kellele munad on ette nähtud;
- b) munad tarninud ettevõtja nimi ja aadress;
- c) sõna „tööstusmunad“ 2 cm kõrguste suurtähtedega ning sõnad „inimtoiduks kõlbmatu“ vähemalt 8 mm kõrguste tähtedega.

Artikkel 17

Ümberpakendamine

Pakendatud A-klassi mune võib ümber pakendada ainult pakkimiskeskustes. Ühes pakendis võivad olla ainult ühe partii munad.

Artikkel 18

Kvaliteedivigade lubatud hälbed

1. A-klassi munade partiide kontrollimisel on lubatud järgmised hälbed:
 - a) pakkimiskeskuses vahetult enne lähetamist: 5 % munadest võib olla kvaliteedivigu;
 - b) muudel turustusetappidel: 7 % munadest võib olla kvaliteedivigu.

2. Munadel, mida turustatakse märkega „ekstra“ või „eriti värsk“, ei tohi olla õhuvahega seotud hälbeid ei pakendamise ega importimise ajal.
3. Kui kontrollitavas partiis on vähem kui 180 muna, kahekordistatakse lõikes 1 osutatud protsendimäära.

Artikkel 19

Munade kaalu lubatud hälbed

1. A-klassi munade partiide kontrollimisel lubatakse teatavat kaaluhälvet iga muna puhul, välja arvatud artikli 5 lõikes 3 sätestatud juhul. Sellises partiis võib pakendile märgitud kaaluklassiga piirneva klassi mune olla kuni 10 %, kuid järgmise, kaalult madalama klassi mune ei või olla üle 5 %.
2. Kui kontrollitavas partiis on vähem kui 180 muna, kahekordistatakse lõikes 1 osutatud protsendimäära.

Artikkel 20

Munade märgistamise lubatud hälbed

Partiide ja pakendite kontrollimisel võivad märgised olla loetamatud 20 %-l munadest.

Artikkel 21

Kolmandatesse riikidesse eksporditavad munad

Kolmandatesse riikidesse eksporditavad pakendatud munad võivad vastata nõuetele, mis erinevad määruse (EL) nr 1308/2013 VII lisa VI osas ning käesolevas määruses sätestatud kvaliteedi- ja märgistamisnõuetest, või täiendavatele nõuetele.

Artikkel 22

Imporditud munad

1. Komisjon hindab asjaomase riigi soovil eksporditavates kolmandates riikides kohaldatavaid munade turustustandardeid. Kõnealune hindamine hõlmab ka märgistamiseeskirju, tootmisviise ja kontrolle ning rakendamist. Kui komisjon leiab, et kohaldatavad eeskirjad pakuvad piisavalt liidu õigusaktidega võrdväärseid tagatisi, märgistatakse asjaomasest riigist imporditud munad tootjakoodiga võrdväärse tunnusnumbriga.
2. Lõikes 1 osutatud eeskirjade võrdväarsuse hindamine peab hõlmama ka hinnangut selle kohta, kas asjaomase kolmanda riigi ettevõtjad täidavad tõhusalt käesoleva määruse nõudeid. Seda hinnangut ajakohastatakse korrapäraselt. Komisjon avaldab hindamise tulemused *Euroopa Liidu Teatajas*.
3. Kolmandatest riikidest imporditud munad märgistatakse päritoluriigis selgelt ja loetavalt riigi ISO 3166 koodiga.
4. Kui lõikes 1 osutatud piisavaid tagatisi eeskirjade võrdväarsuse kohta ei pakuta, peavad asjaomasest kolmandast riigist imporditud munade pakendite välispinnal olema selgesti eristatavas ja kergesti loetavas kirjas järgmised andmed:
 - a) päritoluriik;
 - b) tootmisviis „ei vasta ELi normidele“.

*Artikkel 23***Erandid Prantsuse ülemeredepartemangudele**

1. Erandina artikli 4 lõikest 2 võib Prantsusmaa ülemeredepartemangudes jaemüügiks ettenähtud mune tarnida sinna jahutatuna.
2. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud juhul peavad lisaks artiklites 11 ja 14 sätestatud nõuetele olema pakendi välispinnal sõnad „jahutatud munad“ ning andmed jahutamise kohta. Eristusmärges „jahutatud munad“ on võrdkülgne kolmnurk, mille küljed on vähemalt 10 mm pikkused.

*Artikkel 24***Erandid Soome teatavatele piirkondadele**

Tootjatele otse III lisas loetletud piirkondades asuvatele jaemüügipunktile müüdavate munade puhul määruse (EL) nr 1308/2013 VII lisa VI osas ja käesolevas määruses sätestatud nõudeid ei kohaldata. Tootmisviis tuleb siiski nõuetekohaselt identifitseerida vastavalt käesoleva määruse artikli 11 lõikele 2 ja artikli 14 punktidele c.

*Artikkel 25***Kehtetuks tunnistamine**

Määrus (EÜ) nr 589/2008 tunnistatakse kehtetuks.

Viiteid kehtetuks tunnistatud määrusele käsitatakse viidetena käesolevale määrusele ja rakendusmäärusele (EL) 2023/2466 ning neid loetakse vastavalt käesoleva määruse IV lisas esitatud vastavustabelile.

*Artikkel 26***Jõustumine**

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja liikmesriikides vahetult kohaldatav kooskõlas aluslepingutega.

Brüssel, 17. august 2023

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN

I LISA

Artikli 11 lõike 2 teise lõigu punktis a osutatud mõisted

Keelekood	1	2	3
BG	„Яйца от кокошки – свободно отглеждане на открито“	„Яйца от кокошки – подово отглеждане“	„Уголемени клетки“
ES	„Huevos de gallinas camperas“	„Huevos de gallinas sueltas en el gallinero“	„Jaulas acondicionadas“
CZ	„Vejce nosnic ve volném výběhu“	„Vejce nosnic v halách“	„Vejce nosnic v klecích/ „Obohacené klece“
DA	„Frilandsæg“	„Skrabeæg“	„Stimulusberigede bure“
DE	„Eier aus Freilandhaltung“	„Eier aus Bodenhaltung“	„ausgestalteter Käfig“
ET	„Vabalt peetavate kanade munad“	„Õrrekanade munad“	„Täiustatud puurid“
EL	„Αυγά ελεύθερης βοσκής“	„Αυγά αχυρώνα ή αυγά στρωμνής“	„Αναβαθμισμένοι/ Διευθετημένοι κλωβοί“
EN	„Free range eggs“	„Barn eggs“	„Enriched cages“
FR	„Œufs de poules élevées en plein air“	„Œufs de poules élevées au sol“	„Cages aménagées“
HR	„Jaja iz slobodnog uzgoja“	„Jaja iz štalskog (podnog) uzgoja“	„Obogaćeni kavezi“
GA	„Uibheacha saor-raoin“	„Uibheacha sciobóil“	„Cásanna Saibhrithe“
IT	„Uova da allevamento all'aperto“	„Uova da allevamento a terra“	„Gabbie attrezzate“
LV	„Brīvās turēšanas apstākļos dētās olas“	„Kūtī dētās olas“	„Uzlaboti būri“
LT	„Laisvai laikomų vištų kiaušiniai“	„Ant kraiko laikomų vištų kiaušiniai“	„Pagerinti narveliai“
HU	„Szabad tartásban termelt tojás“	„Alternatív tartásban termelt tojás“	„Feljavított ketrecek“
MT	„Bajd tat-tigieġ imrobbija barra“	„Bajd tat-tigieġ imrobbija ma' l-art“	„Gaġeġ arrikkiti“
NL	„Eieren van hennen met vrije uitloop“	„Scharreleieren“	„Aangepaste kooi“/ „Verrijkte kooi“
PL	„Jaja z chowu na wolnym wybiegu“	„Jaja z chowu ściółkowego“	„Klatki ulepszone“
PT	„Ovos de galinhas criadas ao ar livre“	„Ovos de galinhas criadas no solo“	„Gaiolas melhoradas“
RO	„Ouă de găini crescute în aer liber“	„Ouă de găini crescute în hale la sol“	„Cuști îmbunătățite“
SK	„Vajcia z chovu na voľnom výbehu“	„Vajcia z podstielkového chovu“	„Obohatené kletky“

SL	„Jajca iz proste reje“	„Jajca iz hlevske reje“	„Obogatene kletke“
FI	„Ulkokanojen munia“	„Lattiakanojen munia“	„Virikehäkit“
SV	„Ägg från utehöns“	„Ägg från frigående höns inomhus“	„Inredd bur“

II LISA

Artikli 11 lõikes 3 osutatud munade eri tootmisviisidega seotud tootmissüsteemide miinimumnõuded

1. „Vabalt peetavate kanade munad“ peavad olema toodetud tootmissüsteemides, mis vastavad vähemalt direktiivi 1999/74/EÜ artiklis 4 sätestatud tingimustele.
Eelkõige peavad olema täidetud kõik järgmised tingimused:
 - a) kanadel peab olema terve päev avatud pääs jooksuaeda. See nõue ei keela siiski tootjal tõkestamast sinna pääsu hommikutundidel piiratud ajavahemiku jooksul vastavalt headele põllumajandustavadele, sealhulgas headele loomakasvatustavadele. Kui liidu õigusaktide alusel on kehtestatud ajutised piirangud, võib mune piirangust olenemata turustada vabalt peetavate kanade munadena;
 - b) jooksuaiad, kuhu kanad pääsevad, peavad olema kaetud peamiselt taimkattega ning neid ei tohi kasutada muuks otstarbeks, välja arvatud viljapuuaedade, metsamaa ja kariloomade karjamaana. Pädevad asutused võivad lubada jooksuaedade kasutamist muudel eesmärkidel, eelkõige päikesepaneelide paigaldamiseks, mis ei ole vastuolus direktiivis 1999/74/EÜ sätestatud loomade heaolu tingimustega ega piira kanade liikumist;
 - c) jooksuaedade suurim loomkoormus ei tohi ületada 2 500 kana kasutusala hektari kohta või ühte kana 4 m² kohta. Kui ühe kana kohta on kasutada vähemalt 10 m² ja kui kasutatakse rotatsioonisüsteemi ning kanadel on linnukarja eluaja jooksul võrdne juurdepääs kogu territooriumile, peab karjaalal alati olema vähemalt 2,5 m² kana kohta;
 - d) jooksuaedade raadius ei tohi ületada 150 meetrit hoone lähimast väljumisluugist. Raadius võib siiski olla kuni 350 meetrit hoone lähimast väljumisluugist, kui kogu jooksuaias on ühtlaste vahemaade järel piisav arv direktiivi 1999/74/EÜ artikli 4 lõike 1 punkti 3 alapunkti b alapunktis ii osutatud varjualuseid (ühe hektari kohta vähemalt neli varjualust).
2. „Õrrekanade munad“ peavad olema toodetud tootmissüsteemides, mis vastavad vähemalt direktiivi 1999/74/EÜ artiklis 4 sätestatud tingimustele.
3. „Täiustatud puurides“ peetavate kanade munad peavad olema toodetud tootmissüsteemides, mis vastavad vähemalt direktiivi 1999/74/EÜ artiklis 6 sätestatud tingimustele.
4. Liikmesriigid võivad lubada ettevõtetele, kus on vähem kui 350 munakana või kus kasvatatakse tõumunakanu, erandeid käesoleva lisa punktides 1 ja 2, mis on seotud direktiivi 1999/74/EÜ artikli 4 lõike 1 punkti 1 alapunktides d ja e, punktis 2, punkti 3 alapunkti a alapunktis i ja punkti 3 alapunkti b alapunktis i osutatud kohustustega.

III LISA

Artiklis 24 osutatud Soome piirkonnad

- Lappi,
- Pohjois-Pohjanmaa,
- Kainuu,
- Pohjois-Karjala,
- Pohjois-Savo,
- Ahvenanmaa.

—

IV LISA

Vastavustabel

Määrus (EÜ) nr 589/2008	Käesolev määrus	Rakendusmäärus (EL) 2023/2466
Artikkel 1	Artikkel 2	Artikkel 2
Artikli 2 lõige 1	Artikli 3 lõige 1	
Artikli 2 lõiked 2 ja 3	Artikli 4 lõiked 1 ja 2	
Artikli 2 lõige 4	Artikli 3 lõige 2	
Artikkel 3	Artikli 4 lõiked 3 ja 4	
Artikkel 4	Artikkel 5	
Artikkel 5		Artikkel 3
Artikkel 6	Artikkel 6	
Artikkel 7	Artikkel 7	
Artikkel 8	Artikkel 8	
Artikkel 9		Artikkel 4
Artikkel 10	Artikkel 9	
Artikkel 11	Artikkel 10	
Artikkel 12	Artikkel 11	
Artikkel 13	—	—
Artikkel 14	Artikkel 12	
Artikkel 15	Artikkel 13	
Artikkel 16	Artikkel 14	
Artikkel 17	Artikkel 15	
Artikkel 18	Artikkel 16	
Artikkel 19	Artikkel 17	
Artikkel 20		Artikkel 5
Artikkel 21		Artikkel 6
Artikkel 22		Artikkel 7
Artikkel 23		Artikkel 8
Artikkel 24		Artikkel 9
Artikkel 25		Artikkel 10
Artikkel 26	Artikkel 18	
Artikkel 27	Artikkel 19	
Artikkel 28	Artikkel 20	
Artikkel 29	Artikkel 21	
Artikkel 30	Artikkel 22	
Artikkel 32		Artikkel 11
Artikkel 33	Artikkel 23	
Artikkel 34	Artikkel 24	

Artikkel 35	—	—
Artikkel 36	—	—
Artikkel 37	—	Artikkel 12
I LISA	I LISA	
II lisa	II lisa	
III lisa	III lisa	